

យេនឌ័រ និងវេជ្ជបូក

ការរួមបញ្ចូលទស្សនវិស័យអំពីយេនឌ័រនៅក្នុងវិស័យព្រៃឈើ
មិនពាក់ព័ន្ធជាមួយភាពត្រឹមត្រូវខាងនយោបាយ និងអ្វីៗ
ដែលទាក់ទងជាមួយការអភិវឌ្ឍនិងប្រសិទ្ធិភាពនៃការអភិរក្សឡើយ
ទស្សនវិស័យ Aborvitate ច្បាប់លេខ ៤៣, IUCN, ឆ្នាំ ២០១១

ការពិភាក្សាជាអន្តរជាតិអំពីវេជ្ជបូក និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីតម្រូវការរបស់ពលរដ្ឋជាជនជាតិ ដើម ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ
មកទល់បច្ចុប្បន្ននេះ កិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីផ្សារភ្ជាប់វេជ្ជបូក និងសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាមួយ កិច្ចការពារជាក់លាក់នូវសិទ្ធិរបស់ស្ត្រី
នៅមានត្រឹមត្រូវតិចតួចនៅឡើយ ។ នៅក្នុងលេខនេះ មានការពិនិត្យមើលថា តើការកសាងផែន ការ និងអនុវត្តវេជ្ជបូក អាចធ្វើឡើងបែបណា និងគួរតែធ្វើបែប
ណាដើម្បីពង្រឹងលក្ខខណ្ឌរបស់ស្ត្រីតាមផលបូកនៅអាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក ។

នៅក្នុងលេខនេះ

៣ ក្របខ័ណ្ឌមួយសម្រាប់ការពារសិទ្ធិយេនឌ័រ

៤ ហេតុអ្វីមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវចូលរួម

៥ ករណីចម្រុះប្រសិទ្ធភាពថាមពល

៦ មេរៀនមកពីជុំវិញតំបន់នេះ

ណេប៉ាល់ : សហគមន៍ព្រៃឈើ

និងអត្ថប្រយោជន៍ បន្ថែមដែលបានពីព្រៃឈើ

អាហ្វិកាស៊ីស្តង់ : ការប្រើប្រាស់រ៉ែដំបូកដើម្បី

ផ្តល់ ភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី

ពណ្ណ : ថ្ងៃមួយនៅក្នុងជីវិតរបស់ស្ត្រីតាមជនបទ

នៅ រដ្ឋអូរីសា

៨ អនុសាសន៍សម្រាប់ការបញ្ឈប់យេនឌ័រនៅក្នុងរ៉ែដំបូក

ការបដិសេធ :

ឯកសារនេះគឺជាលទ្ធផលមួយដែលបាន

រៀនពីគម្រោងដែលទទួលបាន ការគាំទ្រមូលនិធិពីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍

អន្តរជាតិនៃចក្រភពអង់គ្លេស (DFID) សម្រាប់ជាប្រយោជន៍

របស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ

ទស្សនៈដែលសរសេរ និងព័ត៌មាននៅ ក្នុងនេះ

មិនសុទ្ធតែជាគំនិតរបស់ អ្នកនិពន្ធ ឬដៃ គាំទ្រនោះ ឡើយ

ដូច្នេះ DFID អាចមិនទទួលខុសត្រូវលើទស្សនៈ ឬព័ត៌មាន

ទាំងនេះ ឬ លើការប្រើប្រាស់ទស្សនៈទាំងនេះឡើយ ។

វាប្រឹក្សា ថ្ងៃខ្មុំ-ណេតី - REDD-NET

បណ្តាញរ៉ែដំបូក គឺជាមណ្ឌលសម្រាប់ការចែករំលែកចំណេះដឹង និង

ឯកសារស្តីពីការកាត់បន្ថយនូវការបំបាត់ឧស្ម័នពីការបាត់បង់

និងការរេចរើលើព្រៃឈើ (រ៉ែដំបូក) ។ បណ្តាញនេះផ្តោត លើ

អង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅភាគខាងត្បូង និងភ្នាក់ងារអនុវត្តខាង

ផ្នែករ៉ែដំបូកនិងផ្តល់ព័ត៌មាននិង ឯកសារចុងក្រោយបំផុតដើម្បី

ជួយកសាងគម្រោងនិងគោលនយោបាយ

យេនឌ័រដំបូកដែលគាំទ្រដល់ជនក្រីក្រ ។

ដឹកនាំដោយវិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍នៅបរទេស

(ODI) ដែលគ្រប់បណ្តាញរ៉ែដំបូក រួមមាន

RECOFTC – មជ្ឈមណ្ឌល ដើម្បីមនុស្ស

និងព្រៃឈើ, មណ្ឌលស្រាវជ្រាវកសិកម្មគ្រូពិក

និង ការអប់រំជាតិខ្ពស់(CATIE)

និងសម្ព័ន្ធភាពយូហ្គាន់ដាសម្រាប់ការ អភិវឌ្ឍដោយចីរភាព

(UCSD) ។

www.redd-net.org

យោបល់របស់និពន្ធនាយក

ជម្រាបមកអ្នកអាន

សង្គមស៊ីវិលបន្តបង្កើនការប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះរ៉ែដំបូក ដែលជាការព្រមានមួយ ព្រោះថាប្រសិន បើគ្មានប្រព័ន្ធការពារ ម៉ត់ចត់ទេនោះ សិទ្ធិរបស់ពលរដ្ឋជាជនជាតិដើម និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន អាចស្ថិតក្រោមការគំរាមកំហែង ។ ព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មាននេះលើកសំណួរថា តើការគ្រាន់តែជួយឱ្យ ស្ត្រីមិនរៀនសូត្រពីគ្រោះថ្នាក់ដោយសាររ៉ែដំបូក គឺជាសកម្មភាពដែលគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ? តើ យើងត្រូវសួរថា រ៉ែដំបូកពង្រឹងនិងកែលម្អលក្ខខណ្ឌរបស់ស្ត្រីតាមជនបទក្នុងតំបន់នេះដែរឬទេ?

ផ្អែកលើបទពិសោធន៍នានា ដូចជា សហគមន៍ព្រៃឈើ យើងសន្មតថា សកម្មភាពរ៉ែដំបូកអាច និងត្រូវតែឈានជាបន្ត ច្រើនថែមទៀត ដោយមិនត្រឹមតែបញ្ឈប់គ្រោះថ្នាក់ប៉ុណ្ណោះទេ សកម្មភាពទាំងនេះ ត្រូវតែក្លាយជាបរិយាកាសមួយ សម្រាប់ ពង្រឹងយ៉ាងសកម្មនូវសិទ្ធិនិងជំហររបស់ក្រុមអ្នកទន់ខ្សោយ ដូចជា ស្ត្រី ។ ដោយសារលទ្ធផលនៃរ៉ែដំបូក អាស្រ័យជាសំខាន់ លើការប្រតិបត្តិ ដូច្នេះវាពិតជាផ្តល់ឱ្យយើងនូវឧបករណ៍ ដើម្បីធ្វើបែបនេះ ។ ការបញ្ឈប់ស្ថានភាពនានាដែលទាមទារឱ្យស្ត្រី ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការ និងការបង្កើតគម្រោងម៉ូត តាមវិធីដែលមានអត្ថន័យ និងការទទួលបានដោយ សមធម៌ ពីការ បង់ថ្លៃរបស់គម្រោង គឺជាកត្តានិងជម្រុញឱ្យមានការកែប្រែ តាមវិធីដែលជាមូលដ្ឋាននៃសកម្មភាព របស់មនុស្សជាច្រើនក្នុងសង្គម ។

គេឃើញមានសក្តានុពលសម្រាប់ការកែលម្អពិតប្រាកដនូវលក្ខខណ្ឌរបស់ស្ត្រីនៅទូទាំងតំបន់ នេះ ប៉ុន្តែមកទល់ពេល បច្ចុប្បន្ននេះ សហគមន៍អន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកអនុវត្តគម្រោង ទំនងជាពុំមានឱកាសបែបនេះឡើយ ។ ដូចមានបញ្ជាក់ ក្នុងរបាយការណ៍ថ្មីមួយរបស់ស្ត្រីខ្មែរ ក្រោមចំណងជើងថា យេនឌ័រនិងរ៉ែដំបូក : ការវិភាគប្រចាំតំបន់អាស៊ី ដែលកត់ សំគាល់ថា "ការពិភាក្សាបច្ចុប្បន្ននេះអំពីរ៉ែដំបូក មានលក្ខណៈទន់ខ្សោយណាស់ ទាក់ទងនឹងទិដ្ឋភាពយេនឌ័រ និងដោយសារ ពិទ្ធិពលរបស់វាមកលើស្ត្រីនៅជនបទ ដែលមានជម្រើសតិចតួច ឬ គ្មានជម្រើសសោះ ។"

ស្ត្រីត្រូវតែបានទទួលការលើកទឹកចិត្តឱ្យបានច្រើនថែមទៀត ដើម្បីឱ្យចូលរួមនៅក្នុងការបង្កើត និងអនុវត្តរ៉ែដំបូក និង បានទទួលស្គាល់អំពីភាពស្របច្បាប់នៃអ្នកប្រើប្រាស់ព្រៃឈើ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា - ប្រសិនបើវាមិនមែនជាភាពចាំបាច់ ខាងសីលធម៌ក្នុងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ពួកគេ នៅពេលនោះវាជាមូលដ្ឋានដើម្បីធ្វើឱ្យរ៉ែដំបូកទទួលបានជោគជ័យ ។ បុរស និងស្ត្រី មានបទពិសោធន៍ ចំណេះដឹង និងយុទ្ធសាស្ត្រខុសគ្នា ដែលជាមធ្យោបាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។ ការខកខាន មិនបានរួមបញ្ចូល ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានចំនួនពាក់កណ្តាលទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ មានការពាក់ព័ន្ធជាច្រើនមកលើ សន្តិសុខស្បៀង ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងនៅទីបំផុតគឺ មកលើសុខុមាលភាពនៃព្រៃឈើ ។

Regan Suzuki

ថ្ងៃខ្មុំ-ណេត វិស៊ី-ភាពចិច ជុំវិញជីនាត្រូវ

RECOFTC – ហេរ ជនតេរេ ថ្ងៃ ភ្នំជល រានជ ជុំវិញសេតស

regan@recoftc.org

មូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់អភិក្រមយេនឌ័រ

អភិក្រមយេនឌ័រមានភាពខុសគ្នា ដោយសារវាផ្តោតលើស្ត្រី និងបុរស និងមិនមែនផ្តោតដាច់ដោយឡែកលើស្ត្រីនោះ ឡើយ ។ អភិក្រមនេះគួសបញ្ជាក់អំពី :

- ភាពខុសគ្នារវាងផលប្រយោជន៍របស់ស្ត្រី និងបុរស និងវិធីនៃការបង្ហាញសំនែងឱ្យយើងឃើញផលប្រយោជន៍ទាំងនេះ
- ការកំណត់ និងលំដាប់ថ្នាក់នានាដែលកំណត់ជំហររបស់ស្ត្រីនិងបុរសនៅក្នុងគ្រួសារ សហគមន៍ និងសង្គមស៊ីវិលទាំងមូល
- ភាពខុសគ្នាក្នុងចំណោមស្ត្រី និងក្នុងចំណោមបុរស ដោយផ្អែកលើអាយុ ទ្រព្យសម្បត្តិ ជនជាតិ និងកត្តាដទៃទៀត
- ការប្រែប្រួលនៃតួនាទី និងទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ ដោយសារតែនិន្នាការសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបច្ចេកវិទ្យា ។

មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែចូលរួម

ក្នុងចំណោមសហគមន៍ជនជាតិដើម និង សហគមន៍ តាមផលបូកនៅកម្ពុជា គេ ឃើញមានភាព ខុសគ្នាច្រើនរវាងអនុផល ព្រៃឈើ និងធន ធានព្រៃឈើ ដែលបុរស និងស្ត្រីប្រើប្រាស់ ។ ឧទាហរណ៍មួយ គឺការរកឃើញ ។ ការរកឃើញនេះបង្ហាញ បកបដោយ គ្រោះថ្នាក់ ដោយសារត្រូវ ឡើងដើមឈើ និងត្រូវការជំនាញក្នុងការ កាត់យកផ្កិតឃ្នុំ ដោយពុំឱ្យឃ្នុំទិចច្រើន ឡើយ ។ ស្ត្រីកែច្នៃឃ្នុំ ហើយបន្ទាប់មក បុរស យកទឹកឃ្នុំទៅលក់ ។ នៅទីនេះ គេឃើញ មានតួនាទីបំពេញគ្នាមួយ ។

នៅពេលនិយាយពីការគ្រប់គ្រង និងការជ្រើសរើសប្រភេទឈើនៅក្នុងព្រៃ គេឃើញមានភាពខុសប្លែកគ្នាច្រើន ។ ឧទាហរណ៍ ជាងដឹកអាច ចង់ រុករានស្រែកាន់ដែលសមស្របសម្រាប់ផលិតធុរ ត្រកូលដែលមានជំនឿក្នុងសាសនាអាចឱ្យតម្លៃខ្ពស់អំពីសារៈសំខាន់នៃសាសនា ហើយត្រូវផ្សំ បុរាណអាចស្វែងរករុក្ខជាតិឱសថ ។ ប្រសិនបើគ្មានដំណើរការតាមបែបផែនការចូលរួម និងសម្រាប់ទាំងអស់គ្នាឱ្យស៊ីជម្រៅទៅនោះ តម្រូវការចាំ បាច់របស់ក្រុមណាមួយ និងជាញឹកញាប់ក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ នឹងត្រូវមើលរមួង ហើយប្រការនេះមានការពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការកាត់បន្ថយភាព ក្រីក្រ សន្តិសុខស្បៀង និងជីវៈចម្រុះ ។

តម្រូវការខុសគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី មិនមែនជារឿងចម្លែកទេ ។ ជាទូទៅ ស្ត្រីនៅតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក ចង់ឱ្យមានប្រភេទរុក្ខជាតិសម្រាប់ ពហុបំណង ដែលអាចបំពេញតួនាទីខុសៗគ្នា ដែលរួមទាំង ការរួមចំណែកផ្តល់អុសសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ចំណីសត្វ និងសន្តិសុខស្បៀង ។ ដោយមិនផ្ដោតតែលើឈើសំណង់ ពួកគេឱ្យតម្លៃខ្ពស់លើពួកឈើតូចៗ ដែលមានមែកច្រើន និងខុសៗគ្នា ដែលអាចមាននាទីជារបាំងខ្យល់ ។ ដោយ សារពួកគេមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងកម្រិតកំណត់នៅក្នុងការលក់ និងកែច្នៃឈើ ស្ត្រីនឹងជ្រើសយកឈើ ដូចជាស្ពៅ ណាម្សៅ អំពិល រុក្ខជាតិ តិណទេសឱសថ និង ពូជរុក្ខជាតិខុសៗគ្នា ដែលផ្តល់ជាអនុផលព្រៃឈើ (ផ្លែ គ្រាប់ ដី ក្រមួន និងទឹកឃ្នុំ) ដែលស្ត្រីខ្លួនឯងអាចយកមកកែច្នៃ ឬលក់ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បុរសនៅក្នុងតំបន់នេះទំនងជាចូលចិត្តប្រភេទរុក្ខជាតិដែលផ្តល់ឈើដែលមានតម្លៃខ្ពស់ ដូចជា រាជ្យ ដើមប្រេងខ្យល់ ស្រល់ ម៉ែសាក់ អាកាស្យា និង *gmelia* ។

ភាពប្រក្រតប្រវែងដោយផ្ទាល់ក៏អាចកើតមានផងដែររវាងជម្រើសទាំងនេះ ។ ដោយសារតែចំណូលចិត្តរបស់ស្ត្រីលើ ប្រភេទឈើដែលផ្តល់ ផលសម្រាប់ពហុបំណង ដូចនេះកសិ-រុក្ខកម្មច្រើនតែជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធិភាពសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គម្រោង រ៉េដប្លូកនឹងផ្តល់គុណតម្លៃខ្ពស់តាមរយៈព្រៃឈើដែលមានដងស៊ីតេកាបូនតាមអត្រាខ្ពស់ ដូច្នេះ ហើយព្រៃឈើនៅក្នុងប្រព័ន្ធកសិ- រុក្ខកម្មដែលមានការប្តូរទាប អាចមិនសូវមាន ភាពទាក់ទាញសម្រាប់គម្រោងរ៉េដប្លូក ។ ហានិភ័យនៅក្នុងគម្រោង រ៉េដប្លូក គឺការចា ត់ជាអាទិភាពនូវដំណើរដែលស្របការប្រើប្រាស់ ដែលអាចជា ជម្រើសពេញនិយមជាងឈើក្នុងប្រព័ន្ធសុវ្យាប្យកម្មព្រៃឈើសម្រាប់ ពហុបំណងដែល សមស្របសម្រាប់ស្ត្រី ។

ហេង ចិន្តា
វិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ
ដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍
កម្ពុជា

ការសម្ភាសជាមួយបណ្តាញរ៉េដ : WOCAN ការសម្ភាសជាមួយ លោកស្រី Jeannette Gurung នាយកប្រតិបត្តិនៃអង្គការ ស្ត្រីដើម្បីការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងកសិកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ (WOCAN)

សំណួរ : ហេតុអ្វីរ៉េដប្លូកក្លាយជាផ្នែកសំខាន់មួយនៅក្នុងការងារបច្ចុប្បន្នរបស់ WOCAN?
ចម្លើយ : ការមិនរួមបញ្ចូលស្ត្រី និងការមិនអើពើអំពីយេនឌ័រ នៅក្នុងរ៉េដប្លូក គឺជាការ ចង្អុលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ អំពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការបង្កើត WOCAN : ដើម្បី បំពេញភារកិច្ចនេះនេះ និងបង្កើតការយល់ ដឹងសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានេះ យើង ធ្វើការកសាង សមត្ថភាពក្រុមស្ត្រីនិងបុរសឈានមុខ តាមរយៈជំនាញ និងចំណេះដឹង បច្ចេកទេសនៅក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរួមបញ្ចូលយេនឌ័រ និងធានាថា ស្ត្រីមានតួនាទី នៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច និងការបែងចែកផល ។

សំណួរ : ដោយសារតែរបកគំហើញពីរបាយការណ៍ដែលលោកស្រីបានសរសេរនៅពេលថ្មីៗនេះសម្រាប់ USAID ដែលមានចំណងជើងថា "យេនឌ័រ និងរ៉េដប្លូក : ការ វិភាគករណីនៅតំបន់អាស៊ី" តើអ្វីខ្លះជាចំណុចសំខាន់បំផុតដែល WOCAN ត្រូវយកលើកយកមកពិចារណានៅក្នុងការឈានទៅអនុវត្តរ៉េដប្លូក?

ចម្លើយ : យើងឃើញតម្រូវការដើម្បីបង្កើនកម្រិតនៃការតស៊ូមតិ ដែល WOCAN ធ្វើនៅក្នុងដំណើរការរ៉េដប្លូក វាបង្ហាញឱ្យយើងឃើញច្បាស់ផងដែរអំពីភាព ចាំបាច់ឱ្យមានគម្រោង ឬ កម្មវិធីសាកល្បង ដែលអាចបង្ហាញដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា អំពីរបៀបសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាយេនឌ័រឱ្យបានជាក់លាក់ ។ យើងកំពុងប្រើប្រាស់របាយការណ៍នេះដើម្បីបង្កើតការ យល់ដឹងឱ្យបានទូលំទូលាយ អំពីភាពខ្លះចន្លោះយ៉ាងច្រើនខាងយេនឌ័រនៅក្នុងកិច្ចផ្តួចផ្តើមរ៉េដប្លូក ក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យមានពិទ្ធិពលក្នុងការកែលម្អភាពខ្លះចន្លោះនេះ ។

ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមអំពីការងាររបស់ WOCAN សូមអាននៅក្នុង www.wocan.org.

ករណីចង្រ្កានប្រសិទ្ធិភាពថាមពល

ប្រសិនបើមានការគិតគូរអំពីស្ត្រីបានម៉ត់ចត់នៅក្នុងគម្រោងវេជ្ជបូក និងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ធនធាន សក្តានុពលយ៉ាងច្រើននៃចង្រ្កានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលសម្រាប់កែលម្អការរស់នៅ និងការកាត់បន្ថយនូវការបាត់បង់ព្រៃឈើ អាចធ្វើឱ្យប្រការនេះក្លាយជាកិច្ចផ្គូផ្គងមួយដែលមាន អាទិភាពខ្ពស់ ។

នៅពេលពិចារណាអំពីបញ្ហាគន្លឹះនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ គេឃើញមានកត្តាសំខាន់មួយដែលជាប់ទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ និងដែលបាន ទទួលការយកចិត្តទុកដាក់តិចតួចខ្លាំងណាស់ ធៀបនឹងអ្វីដែលត្រូវបានទទួល ។ ជីវៈ ម៉ាសដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការរស់នៅរបស់ ជនក្រីក្រនៅជនបទក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមាននាទីជាប្រភពចម្បងនៃថាមពលសម្រាប់ការចម្អិនអាហារ និងការកំដៅនៅក្នុង ផ្ទះ ។ ស្ត្រី និងកុមារភាគច្រើន គឺជាអ្នករកអុស ចំណែក បុរសមានការចូលរួមកាន់តែច្រើននៅក្នុងកិច្ចការនេះ តែនៅពេលដែលសកម្មភាពទាំង នេះមានទ្រង់ទ្រាយធំជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មតែប៉ុណ្ណោះ ។ នៅពេលដែលវិសាលភាពព្រៃឈើតូច ឬរេចរិល ស្ត្រី និងកុមារត្រូវចំណាយពេល កាន់តែច្រើនឡើងនៅក្នុងការរកអុស ដែលអាចនៅសល់ពេលតិចតួចប៉ុណ្ណោះសម្រាប់សកម្មភាពផ្សេងទៀត ដូចជា ការសិក្សារបស់កុមារី ។ ការសន្មត់ថាសកម្មភាពរកអុសមានទំហំតូចបំផុតនោះ ដែលមិនអាចមានឥទ្ធិពលមកលើអត្រានៃការបាត់បង់ព្រៃឈើគឺជាកំហុសឆ្គង ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងប្រទេសឡាវ ការប្រើប្រាស់អុសមានប្រមាណ ២.៤លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំ^១ ធៀបនឹងការប្រើប្រាស់លើសម្រាប់សាងសង់ ដែលមានក្នុងរវាង ៦០០- ១.០០០.០០០ តោនក្នុងមួយឆ្នាំ^២ ។ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន^៣ ជារួម ថាមពលពីជីវៈ ម៉ាស ដូចជា ឈើ និង សំណល់ពីកសិកម្ម តំណាងឱ្យប្រមាណ ៤០% នៃថាមពលសរុបដែលប្រើប្រាស់ ។

ថាមពលដែលមានគុណភាពទាប និងមធ្យោបាយដែលមានប្រសិទ្ធិភាពទាបនៅក្នុងការបម្លែងថាមពល បង្កជាហានិភ័យមកលើសុខ ភាព ដោយសារតែការបំពុលខ្យល់នៅក្នុងផ្ទះ ហើយស្ត្រីដែលធ្វើការជិតស្និទ្ធជាមួយប្រភពកំដៅនិងឥន្ធនៈ គឺជាអ្នកដែលងាយរងគ្រោះជាងគេ ។ លើសពីនេះ ដើម្បីផ្សេងរវាងការខ្វះខាតអុស ស្ត្រីមិនងាយត្រូវរៀបចំម្ហូបអាហារ ដោយប្រើប្រាស់កំដៅទាបសម្រាប់ចម្អិនអាហារ ។ ជាផល វិច ្ាក មុខម្ហូបដែលមានជីវជាតិខ្ពស់ ដូចជា Pulses (Lentil) មិនត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងរបបអាហារឡើយ ដែលនាំឱ្យមានកង្វះអាហារូប ត្ថម្ភ និងកង្វះសារធាតុចិញ្ចឹម ជាពិសេស ក្នុងចំណោមកុមារ ។ ដូច្នេះ ការប្រើប្រាស់ និងការដម្រុញឱ្យប្រើប្រាស់ចង្រ្កានដែលមានប្រសិទ្ធិភាព ថាមពលខ្ពស់ គឺជាកិច្ចផ្គូផ្គងមួយដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំងក្លាមកលើអាយុជីវិតរបស់ស្ត្រី ក៏ដូចជា មកលើលក្ខខណ្ឌនៃព្រៃឈើផងដែរ ។

នៅតាមទីផ្សារបច្ចេកទេសប្រទេសចិន ស្ត្រីដើរតួចំបងនៅក្នុង ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។ ដោយសារ តែសកម្មភាពទាក់ទងនឹងព្រៃឈើ លើកលែងតែការប្រមូលផលឈើ និងការដឹកជញ្ជូនឈើ អាចធ្វើ ឡើងដោយស្ត្រី ហើយថែរក្សា នៃ សកម្មភាពទាក់ទងនឹងព្រៃឈើអ ាចកែសម្រួលឱ្យស្របនឹងពេលវេ លារបស់ស្ត្រី គេអាចធ្វើសកម្មភាព នេះស្របគ្នាជាមួយកិច្ចការសំខាន់ ៗផ្សេងទៀតនៅក្នុងគ្រួសារ ។ ប្រការទាំងនេះក៏អាចកែសម្រួល ជាបន្ថែមផងដែរ ប្រសិនបើ ការ បង់ថ្លៃសម្រាប់ផល (ឬយ៉ាងហោច ណាស់ផ្អែកជាច្រើននៃកិច្ចការនេះ) ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈ អង្គការស្ត្រី នៅមូលដ្ឋាន ។

ដោយ **Wu Shuirong**, បណ្ឌិតសភាព្រៃឈើចិន ប្រទេសចិន

1) នាយកដ្ឋានស្ថិតិថាមពល ឆ្នាំ ២០០៥ ។
2) Southavilay, T. Timber Trade and Wood Flow Study. Lao PDR Regional Environmental Technical Assistance, Poverty Reduction & Environmental Management in Remote Greater Mekong Subregion (GMS) Watersheds Project (Phase I).
3) ប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ានគឺ ប្រុយណេ កម្ពុជា ពណ្តូនេស៊ី ឡាវ ម៉ាឡេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា ហ្វីលីពីន សិង្ហបុរី ថៃ និងវៀតណាម ។

មេរៀនពីជីវិតព្រៃតំបន់នេះ

ប្រទេសណេប៉ាល់ : សហគមន៍ព្រៃឈើ និងអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែមពីព្រៃឈើ

យោងតាមការសិក្សាមួយ នៅក្នុងករណីខ្លះ ក្នុងមួយថ្ងៃៗ ស្ត្រីនៅក្នុងប្រទេសណេប៉ាល់ ធ្វើការ ៤-៥ម៉ោងច្រើន ជាងបុរស។⁴

ប្រសិនបើមានការគ្រប់គ្រង ព្រៃឈើបានល្អ ការរស់នៅ របស់ស្ត្រីនឹងមានភាពងាយស្រួល ជាងមុន។ ដោយសារតែកត្តាជា ច្រើននៅប្រទេសណេប៉ាល់ ត្រកូល វណ្ណៈ និងការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់ ក្រុមវ័រៈ ជនកាន់តំណែងឡើង។ ប្រសិនបើការស្រូបយកការប្រកួត ក្លាយជាគោលដៅចម្បងនៃយុគសម័យ ជនក្រីក្រ និងស្ត្រី នឹងក្លាយជា អ្នកបង់ចំណូល តែមិនមែន ក្រុមវ័រៈជនឡើយ។

ដោយ Basundara Bhattarai

អង្គការសកម្មភាពព្រៃឈើ ប្រទេសណេប៉ាល់

ក្នុងពេលដែលស្ត្រីអាចមាននាទី ចាត់ចែងប្រាក់កាសក្នុងគ្រួសារ គ្មានទីនេះមិនដូចជាអំណាចក្នុង ការធ្វើការសម្រេចនោះឡើយ។ វណ្ណៈ គឺពិតជាត្រូវបានប្រើប្រាស់ ទៅក្នុងគ្រួសារក្រីក្រដែលស្ត្រី ត្រូវតែចេញទៅរកការងារធ្វើនៅ ក្រៅផ្ទះ ស្ត្រីនៅក្នុងគ្រួសារបែបនេះ មិនងាយមានបានទទួលសិទ្ធិនិងការទទួល ខុសត្រូវកាន់តែច្រើនឡើយ។

សហគមន៍គ្រប់គ្រងធនធាន ធម្មជាតិនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន

ក្នុងករណីខ្លះ សហគមន៍ព្រៃឈើបានផ្តល់ភាពអង់អាចក្នុងកម្រិតមួយដល់ស្ត្រី តាម វិធីនានាដែលមិនអាចដឹងមុន។ ដូចគ្នានេះដែរ វេជ្ជបូកមានសក្តានុពល ក្នុងការនាំមកនូវផល ប្រយោជន៍សម្រាប់ស្ត្រី ប្រសិនបើបង្កើតឡើង បានសមស្រប។

ក្នុងនាមជាអ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ និងជាអ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ស្ត្រីនៅប្រទេសណេប៉ាល់ បានពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើព្រៃឈើ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការក្នុងគ្រួសារ និងសម្រាប់ត្រីមិច្ឆិម ក្រពះ។ ក្រុមស្ត្រី បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងដំណើរការនៃចលនាសហគមន៍ព្រៃឈើនៅ ក្នុងប្រទេសណេប៉ាល់។ ពួកគេបានប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងដើម្បីឱ្យមាន តំណាងស្ត្រីនៅក្នុង គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ព្រៃឈើ និង បានទទួលជោគជ័យ នៅក្នុងការធ្វើឱ្យមាន តំណាង ៥០% ជាស្ត្រី។

បើទោះជាស្ត្រីនៅប្រទេសណេប៉ាល់ពិតជាបានទទួលផលជាតិស្រែងតាមរយៈ សហគមន៍ ព្រៃឈើក៏ដោយ ស្ត្រីជាសមាជិកក្នុងក្រុមអ្នកប្រើប្រាស់ នៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើៗផ្សេងៗ អះអាងថា អត្ថប្រយោជន៍ សំខាន់បំផុតមួយដែលពួកគេទទួលបាន គឺសមត្ថភាពក្នុងការចូលរួម នៅក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ។ ពួកគេអាចចូលរួមនៅក្នុងសន្និដ្ឋាន របស់សហគមន៍ វគ្គបណ្តុះបណ្តាល រួមគ្នា និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងសកម្មភាពគ្រប់គ្រង។ សម្រាប់ពួកគេ នេះជាឱកាសមួយ ដើម្បីចេញពីផ្ទះ និងស្វែងរកការអភិវឌ្ឍផ្ទាល់ខ្លួន។ កិច្ចការនេះក៏អាចនាំមកនូវផលចំណូល ផង ដែរ ដោយអាចបញ្ជាក់ថា ពួកគេអាចធ្វើការនៅក្រៅផ្ទះបានផងដែរ ហើយស្ត្រីក៏មានតែម្នាក់ឯង ឋានានុក្រមខ្ពស់ជាងមុនផងដែរនៅក្នុងគ្រួសារ។

ពិធីពលវិជ្ជមានមួយផ្សេងទៀតពីសហគមន៍ព្រៃឈើ គឺវិភាគទានទៅក្នុង ស្ថាប័នសង្គមដែលមានការឆ្លើយតប និងដែលមានគណនេយ្យភាព។ ការ

រលឹកទឹកចិត្តឱ្យមានការរួមបញ្ចូលស្ត្រី វណ្ណៈ តូចទាប និងគ្រួសារក្រីក្រ ធ្វើឱ្យពួកគេអាចចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនៅថ្នាក់មូល ដ្ឋាន និងនៅថ្នាក់ជាតិ។

ដោយសារមានគម្រោងជាច្រើនដែលស្របគ្នាជាមួយគម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើ គម្រោងវេជ្ជបូកត្រូវធ្វើឱ្យមានតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាពលើ ការកំណត់ថវិកា ការតាមដានកម្រិតការប្រកួត និងការគ្រប់គ្រងគម្រោងផ្សេងៗ។ ប្រសិនបើអនុវត្តបានល្អ ប្រការទាំងនេះនឹងមានសក្តានុពលក្នុងការ ទាក់ទាញ ស្ត្រីឱ្យចូលទៅក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ និងបង្កើតស្ថាប័នដែលយល់ដឹងអំពីយេនឌ័រ។

តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើមិនមានការរួមបញ្ចូលស្ត្រីទេនោះ?

នៅក្នុងតំបន់ជាច្រើននៃពិភពលោក ស្ត្រីច្រើនបានគេបដិសេធពីដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចជាផ្លូវការ។ ឧទាហរណ៍មួយនៅប្រទេស ណេប៉ាល់ បុគ្គលិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានស្នើសុំឱ្យក្រុមអ្នកប្រើប្រាស់សហគមន៍ព្រៃឈើ (CFUG) ដែលបានបង្កើតថ្មី អនុញ្ញាតឱ្យស្ត្រី បានចូលរួមកាន់តែច្រើននៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។ ក្រុម CFUG អាចអនុវត្តតាមសំណើនេះ ដោយមានការដ្ឋានដែលបានអះអាងថា ផលប្រយោជន៍ របស់ស្ត្រី ត្រូវបានការពាររួចមក ហើយតាមរយៈ តំណាងនៃក្រុមបុរស។

បន្ទាប់មកក្រុម CFUG បានបង្កើតបច្ចុប្បន្នភាព ដែលរួមបញ្ចូលបទបញ្ជាមួយ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការរកអុស ប៉ុន្តែគ្រាន់តែប្រមូលយកឈើ ងាប់តែប៉ុណ្ណោះ។ បុរសភាគច្រើននៅក្នុងសហគមន៍មិនមែនជាអ្នករកអុសនោះទេ និងមិនបានបង្ហាញភាពខុសគ្នានេះឡើយនៅក្នុងការបកស្រាយ បទប្បញ្ញត្តិនេះពន្យល់ដល់ស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍។ ស្ត្រីបានបន្តរកអុសដែលមានទាំងឈើងាប់ និងកាប់ឈើរស់ ទៅតាមទម្ងាប់របស់ខ្លួន។ ដូច្នេះ ពួក គេត្រូវបានចាប់ខ្លួនភ្លាមៗ។ ក្នុងពេលស្ត្រីមិនទាន់ដោះស្រាយការងារត្រូវបានបោះបង់ចោល ហើយគ្មានអ្នកចំរើនអាហារ រហូតដល់ពេលដែលបុរស ស្នើសុំឱ្យមានការដោះលែងស្ត្រីទាំងនោះមកវិញ។ យ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងក្រុម ជំនួញ មួយ ពួកគេ បានរៀនសូត្រអំពីផលវិបាកនៃការមិនរួម បញ្ចូលស្ត្រីនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ។

4) Nandini Azad. 1999. Engendered Mobilization – The Key to Livelihood Security: IFAD's Experience in South Asia. Rome: IFAD.

អាហ្សានីស្តង់ : ការប្រើប្រាស់វេជ្ជបូក ដើម្បីផ្តល់ភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី

សង្គ្រាមស៊ីវិលដែលអូសបន្លាយនៅក្នុងប្រទេសអាហ្សានីស្តង់បាននាំឱ្យមានការរេចរិលបរិស្ថានធ្ងន់ធ្ងរ និង ជាពិសេសលក្ខខណ្ឌអរិវិជ្ជមានសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ ដោយឡែកស្ត្រី ។ នៅក្នុងចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០ ក្នុងចំណោមប្រជាជនប្រមាណ៣០% នៃប្រជាពលរដ្ឋសរុបនៅក្នុងប្រទេសអាហ្សានីស្តង់ រស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រ ក្នុងនោះច្រើនជាង ៧០% គឺជាស្ត្រី និងកុមារី⁵ ។ យ៉ាងហោចណាស់ ៧០.០០០ គ្រួសារនៅក្នុងប្រទេសអាហ្សានីស្តង់ មានស្ត្រីជាមេគ្រួសារ ដែលភាគច្រើនជាស្ត្រីមេម៉ាយ⁶ ។ អុសតីជាប្រភពចំបងនៃថាមពលនៅក្នុង គ្រួសារនានានៅអាហ្សានីស្តង់ ប៉ុន្តែដោយសារតម្របព្រៃឈើចុះ រាងថយចុះដល់ ១.៥% នៃផ្ទៃដីសរុប គេមានវិបត្តិក្នុងការបំពេញតម្រូវការថាមពលជាមូលដ្ឋាន ។ ស្ត្រី និងកុមារី ដែលតាមប្រពៃណីធ្លាប់មានការ ទទួលខុសត្រូវលើថាមពលនៅក្នុងគ្រួសារ ចុះ រាងវិបត្តិនេះនៅក្នុងកម្រិតវិសមមាត្រ ។

វេជ្ជបូក មានសក្តានុពលក្នុងការរួមចំណែកនៅក្នុងកិច្ចការបរិស្ថាន និងសង្គម ដែលពលរដ្ឋអាហ្សានីស្តង់ ជួបប្រឈម ។ វាអាចផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌ ដើម្បីគាំទ្រដល់ស្ត្រីអាហ្សានីស្តង់នៅតាមជនបទ នៅក្នុងការដាំដើម ឈើក្នុងតំបន់ដីព្រៃរេចរិល និងដីចោលទំនេរ សម្រាប់ផ្តល់ជាប្រភពថាមពលសម្រាប់គ្រួសារ ។ កិច្ចការដែល ទាក់ទងជាមួយប្រការនេះ ដូចជាការបង្កើត និងរក្សាថ្នាលបណ្តុះកូនឈើ និងរួមចំណែកក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃ ឈើ សុទ្ធសឹងតែជាសកម្មភាពដែលអាចត្រូវទូទាត់ជាសំណងនៅក្រោមគម្រោងវេជ្ជបូក ឬ សកម្មភាពយន្តការ អភិវឌ្ឍន៍ស្មាត (CDM) ។

ប្រការសំខាន់បំផុត ការដាំដើមឈើត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសកម្មភាពដែលផ្តល់នូវសេវាសាធារណៈស្តីពីស្ត្រី និង អត្តនាមីរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងការបំពេញតាមតម្រូវការថាមពលនៅក្នុងគ្រួសារ ត្រូវបានគាំទ្រជាប្រពៃណី ។ មកទល់ពេលនេះ គ្មានភាគីណាមួយនៅក្នុងជម្លោះក្នុងប្រទេសអាហ្សានីស្តង់ បានផ្តល់នូវការដាំដើមឈើ ឡើយ ។ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងការដាំដើមឈើ និងការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ គឺជាស្ថានភាពយូរៗនៅក្នុង ប្រទេសអាហ្សានីស្តង់ ។

ឥណ្ឌា : មួយថ្ងៃក្នុងជីវភាពរបស់ ស្ត្រីជនបទនៅក្នុងរដ្ឋអូរីស្សា

តើរយៈពេលមួយថ្ងៃនៅក្នុងជីវិតរបស់ស្ត្រីពណ្ត នៅរដ្ឋអូរីស្សា នៅរដ្ឋធើរស្រីមានស្ថានភាពបែប ណា? ប្រសិនបើមានការអនុវត្ត គម្រោងវេជ្ជបូក តើវា មានន័យបែបណាសម្រាប់តម្រូវសកម្មភាព ប្រចាំថ្ងៃ របស់គាត់? នេះជាឧទាហរណ៍មួយអំពីការងារប្រចាំ ថ្ងៃរបស់ស្ត្រីកសិករភាគច្រើននៅរដ្ឋអូរីស្សា :

០៣.៣០	ក្រោកពីគេង និងសំអាតផ្ទះបាយ
០៣.៤៥	ឆុងកាហ្វេ
០៤.១៥	សំអាតស្លូននិងស្រោចទឹកជីវលាមកគោ
០៤.៤៥	សំអាតក្រាលគោ
០៥.១១	រៀបចំអាហារ
០៦.០៥	ចេញទៅស្រែជាមួយអាហារ ចាប់ផ្តើម សាបស្រូប
០៨.១៥	ញ៉ាំអាហារពេលព្រឹកនៅចំការ
០៨.៣០	សាបស្រូប
១៣.០០	សាបស្រូប
១៦.៣០	ត្រឡប់ពីចំការវិញ
១៦.៤៥	ទើលថែសត្វ
១៧.១៥	ដងទឹកពីអណ្តូងសធារណៈ
១៨.០០	រៀបចំអាហារ
១៩.០០	ញ៉ាំអាហារ
១៩.៣០	ត្រៀមរៀបចំការងារសម្រាប់ថ្ងៃបន្ទាប់
២០.៣០	ចូលគេង
៨ ។ ៣០ ផម	អ៊ិនង ត្រី សលរេដេ

⁵⁾ FAO. 1997. *Women's Participation in National Forest Programmes*, Economic and Social Development Department, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).

⁶⁾ Hassan, Z. and P. Kant, 2011. *REDD in Afghanistan: Empowering Women and Increasing Access to Energy*. IGREC Working Paper 20.

ច្រៀមមនោជាតិរួស ថ្ងៃ អនេជវើ នច្រវរជ្រវាតិរីតហិន ថ្ងៃខ្ញុំ⁷

- ១ រួមបញ្ចូលឧបករណ៍បញ្ជាបយេនឌ័រ (ដែលរួមទាំង ការវិភាគយេនឌ័រ និងការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ) នៅក្នុងគ្រប់ជំហាននៃដំណាក់កាល ត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់គម្រោងវេជ្ជបូក និងការអនុវត្តគម្រោងវេជ្ជបូក
- ២ បង្កើតប្រព័ន្ធតាមដាននិងវាយតម្លៃកិច្ចការយេនឌ័រ ដែលរួមបញ្ចូលសូចនាករយេនឌ័រ ទៅក្នុងស្តង់ដារនិងគោលការណ៍ណែនាំនានាដែលមាន ស្រាប់អំពីវេជ្ជបូក
- ៣ បង្កើនការយល់ដឹងអំពីភាពចាំបាច់ដោយចាត់ទុកស្ត្រី ជាក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធមួយដោយឡែក
- ៤ កសាងសមត្ថភាពនិងភាពជាអ្នកដឹកនាំដើម្បីឱ្យស្ត្រីក្លាយជា "អ្នកឈានមុខ" លើការផ្តល់ភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី
- ៥ ពង្រឹងអង្គការស្ត្រី ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចចរចាអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការចូលរួមរបស់ពួកគេនៅក្នុងគម្រោងវេជ្ជបូក (ពោលគឺ ទទួលបានប្រាក់កម្ចី និង ជំនួយបច្ចេកទេស)
- ៦ តម្រូវឱ្យមានស្ត្រីយ៉ាងហោចណាស់ ៣០% នៅក្នុងគណៈកម្មការគ្រប់គ្រង
- ៧ ដោះស្រាយបញ្ហាកម្មសិទ្ធិដី នៅក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីធ្វើឱ្យមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីចំពោះផលិតផលព្រៃឈើនិងការប្រមូល
- ៨ បង្កើតប្រព័ន្ធបែងចែកផល ដែលទទួលស្គាល់ និងផ្តល់រង្វាន់តបនឹងការរួមចំណែករបស់ស្ត្រី
- ៩ អនុវត្តគម្រោងសាកល្បងដែលប្រើប្រាស់អភិក្រមនៃការបង្កើនសម្រាប់សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដើម្បីផ្តល់រង្វាន់ដល់ស្ត្រីសម្រាប់ចំណេះដឹង និងគ្រួសារ មិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់អ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។
- ១០ បង្កើត និងវិភាគកិច្ចផ្គត់ផ្គង់ថ្មីៗ ពីគម្រោងសាកល្បង សម្រាប់រកផលចំណូលពីការប្រមូលព្រៃឈើសម្រាប់ស្ត្រីនៅជនបទ ។

ច្រវ ម្រវ
 ្នច្រវមាតិរួស
 ផលពសវើសិត
www.redd-net.org

⁷⁾ ផ្អែកលើអនុសាសន៍ពីសេចក្តីព្រាងឯកសារឆ្នាំ ២០១១ ដែលមានឈ្មោះថា *USAID Gender and REDD+: A Regional Assessment* by Jeannette Gurung, Kalpana Giri, and Abidah Setyowati.

